

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuissimè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1646

De Missis Votivis sanctæ Mariæ, & alijs. IV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40214

Missâ in his casibus concordat integrè cum Officio, & cessat ratio quam suprà diximus, propriam Missam cedere debere Missæ non ita propriæ:

6 *Tempore Paschali non dicitur Missa de Vigilia, nisi in Vigilia Ascensionis; quæ tamen non ieiunatur, sicut nec Vigilia Epiphaniæ.*

Cur non ieiunatur in his Vigiliis? Dicimus non ieiunari, quia lex nulla

neque populus eget monitione ad ieiunium, quod significatur per Missam propriam Quadragesimæ, seu Quatuor Temporum.

est de his, ob lætitiâ Natalis Domini, & Resurrectionis eiusdem.

De Missisⁿ Votiuus S. Mariæ, & aliis. I V.

Votiuus.] Largè hîc sumitur votum, pro voluntate, & desiderio. Missæ igitur, quæ pro voluntate dicuntur, Votiuæ nuncupantur; non tamen debet esse voluntas irratiõnabi-

lis, puta, vt Sacerdos breuiorem celebret Missam, &c. Votiuarum autem Missarum est mentio in *Vita S. Germani Antisiodor. cap. 16. apud Sur. Tom. 4.*

1 **I**n Sabbatis non impeditis Festo Duplici, Semiduplici, Octaua, Vigilia, Feria Quadragesimæ, vel Quatuor Temporum, vel Officio alicuius Dominicæ quæ supersit, in præcedens Sabbatum translato, dicitur Missa de S. Maria secundum varietatem temporum, vt in fine Missalis ponitur.

2 In Aduentu autem, licet Officium non fiat de S. Maria in Sabbato, dicitur tamen Missa principalis de ea, cum commemoratione de Aduentu, nisi fuerint Quatuor Tempora, vel Vigilia, vt suprà.

Sabbatum dicatum esse constat beatæ Virgini Deiparæ. Missæ verò sanctæ Mariæ in Sabbato dicendæ auctor fuit Albinus, Caroli Magni Præceptor, qui, rogatu Bonifacij Archiepiscopi Maguntini, eam instituit vnâ cum aliis, de Trinitate, de Angelis, de Spiritu sancto, & de Cruce, quæ adhuc sunt in vsu. Meminit huius ritus *Mirologus cap. 60.* Urbanus II. in *Concilio Claromontan. 1096.* Officium in Sabbato B. Virgini destinavit *Radulphus Prop. 20.* & à Monachis Ecclesiæ Occidentalis inductum esse hunc ritum anno 1056. scribit *Baronius; Durandus autem in Ration. lib. 4. cap. 1.* quinque affert causas. Prima est, &

secundum eundem originaria, quòd olim Constantinopoli, cum ante quamdam imaginem B. Virginis penderet velum quod eam valabat, in sexta Feria post Vesperas recedebat velum nullo mouente, & cælum versus deferebatur, ita vt à populo imago tota conspici possët; celebratis autem in Sabbato Vesperis, descendebat ipsum velum, & velabat imaginem, vt prius, vsque ad sequentem Feriam sextam. quo miraculo sancitum est, vt eo die semper de B. Virgine cantaretur. Altera est, quia in Sabbato post mortem Christi tota fides in sola Virgine mansit: quæ tamen ratio à modernis Theologis, & meritò, reprobatur.

Tertia,

Tertia, quia dies Sabbati est quasi ianua ad Dominicum diem, quo significatur aeterna vita; Maria vero est Ianua caeli, & Porta lucis fulgida. Quarta est, ut coniungatur festiuitas Matris cum solemnitate Dominica, quae est Filij. Quinta, ut sit festiuis dies ille, in quo Deus ab omni opere quieuit: requieuit autem in Maria, ut in Tabernaculo suo.

Et licet in Aduentu Rubrica praescribat Missam Conuentualem de beata Virgine, non excludit tamen priuatas Missas, imò à fortiori in ferialibus eas concedit; cum ea quotidie dici queant, quando non est Dominica, neque Duplex: & eo casu etiam in priuatis Missis dicitur Hymnus Angelicus, ex tit. 8. num. 4.

Ex praedictis orta est quaestio, An Missa de B. Virgine in Sabbato, ratione Officij de eadem, dicenda sit Votiuua. Afirmat Castaldus in Praxi lib. 2. Sect. 6. cap. 4. num. 2. cum Ruiz ibi citato: quia, inquit, Officium B. Virginis in Sabbato est ex voto Ecclesiae. Potior esset ratio, si diceret, de ea tradi sub titulo de Missis Votiuuis, de quo nunc agimus. Negant alij, quia de ratione Votiuuae Missae est, quod non correspondeat Officio, ut dicitur in-

frà tit. 15. num. 5. at haec correspondeat Officio, ergo non est Votiuua. Sed quaestio est de nomine. Nam Votiuuum quidem dicitur, quod à voto habet originem; sed minus proprie dicitur Votiuuum, quod in Sabbato ex antiquo voto Ecclesiae dicitur. Hodie namque est in praeepto Officium cum Missa de B. Virgine in Sabbato non impeditis, ut supra, & probamus Tomo 2. Sect. 8. cap. 6. num. 1. Proprie igitur illud est Votiuuum, quod est mere voluntarium, & ad libitum fit sine peccato: neque proprie Missa de B. Virgine in Sabbato, ratione Officij, quod est in praeepto, potest dici Votiuua. Titulus autem, de Missis Votiuuis, comprehendit omnes, etiam minus proprie Votiuuas: vnde supra num. 2. facit Ecclesia de praeepto Votiuuum Missam de eadem Virgine in Sabbato Aduentus, vbi cantatur Conuentualis Missa; quae cum non correspondeat Officio, Votiuua est, non tamen ad libitum, ut omitti queat, ob illud verbum dicitur; quod est praeeptiuuum. Et confirmatur; quia Missa de B. Virgine in Sabbato, ratione Officij Simplicis, debet cantari post Sextam, ut infra tit. 15. num. 2. Votiuua autem post Nonam, ibid. n. 5. non ergo est Votiuua.

3 Aliis diebus infra Hebdomadam, quando Officium fit de FERIA, & non est resumenda Missa Dominicae praecedentis, quae fuerit impedita (exceptis Feriis Aduentus, Quadragesima, Quatuor Temporum, Rogationum, & Vigiliarum) dici potest aliqua ex Missis Votiuuis, etiam in principali Missa quae vocatur Conuentualis, secundum ordinem dierum in fine Missalis assignatum, cum commemoratione FERIAE de qua factum est Officium. Quae tamen Missae, & omnes aliae Votiuuae, in Missis priuatis dici possunt pro arbitrio Sacerdotum, quocumque die Officium non est Duplex, cum commemoratione eius, de quo factum est Officium, & commemoratione item Festi Simplicis, se de

de aliquo occurrat eo die fieri commemorationem in Officio. Id verò passim non fiat, nisi rationabili de causa. Et quoad fieri potest, Missa ꝑ cum Officio conueniat.

Ab Albino institutore Votiuarum Missarum alius decretus fuerat ordo: nam in Dominica dicebatur Missa de Trinitate, Feria secunda de Sapientia, Feria tertia de Spiritu sancto, Feria quarta de Charitate, Feria quinta de Angelis, Feria sexta de Cruce, Sabbato de sancta Maria, *Microlog. sup.* nunc autem Feria sexta & Sabbato immutatis, & remanentibus vt prius, in Feriam secundam translata est Missa de Trinitate, quæ est propior Dominicæ. Missa de Angelis & de Spiritu sancto Ferias inter se commutauere; Feria scilicet tertia data Angelis, quia natura proximiores Trinitati; Feria quinta Spiritui sancto, & sanctissimæ Eucharistiæ: illi quidem fortasse, quia die quinta creationis, aquæ, super quas Spiritus Dei ferebatur, omne reptile & omne volatile produxerunt; huic autem, quia eo die instituta fuit à Christo Domino. Missa de Sapientia non est amplius in vsu; & Missa de Charitate suffecta est Missa Apostolorum Petri & Pauli, flagrantium præ aliis amore & charitate, vel quia ea Feria Romam sunt ingressi, vt ab erudito viro se didicisse scribit *Viccom. lib. 3. de Rit. Missa cap. 18.* Denique Missa de Cruce, cui addita est alia de Passione, assignata fuit Feriæ sextæ, in qua Christus Cruci affixus fuit: cuius ritus auctores facit Monachos Occidentales anno 1056. Cardinalis Baronius. Sed Alcuinum cenfeo potius assignasse certis diebus Missas Votiuas; quia Pelagius II. meminit Præfationis de Trinitate, & sanctus Gregorius habet Introitum Mis-

sa de eadem in suo Antiphonario.

o *Non est Duplex.*] Ergo in Dominicis dici poterunt Votiuæ: nequaquam: quia suprâ dicitur, *aliis diebus infra Hebdomadam*, hoc est, à Dominica ad Dominicam, quando non est Duplex, & expressiùs dicitur hoc idem circa finem Missalis, in Rubrica posita inter Missas Votiuas post Missas de beata Virgine, in hæc verba, *Alia Missæ Votiuæ pro diuersis rebus, quæ dici possunt quacumque die, nisi fuerit Dominica, vel Officium Duplex: eadem enim est omnium Votiuarum ratio.* Vnde & præcedentes Votiuæ Missæ Feriis particularibus (nulla Dominicæ) fuerunt assignatæ, in Rubrica ante easdem. Et de Dominica quidem, quia festiua est, congrua est Rubrica; de Duplici verò, tum quia Duplex solemnitatem habet, tum quia in Festis inferioris gradus pluralitas Orationum, & in preparatione gratiarumve actione post Missam non duplicatæ Antiphonæ minùs incongruunt Missæ Votiuæ, quàm in Festis Duplicibus; in quibus vna tantùm Oratio dicitur, & prædictæ Antiphonæ duplicantur. Ex quo consequenter dicendum est, prohiberi Votiuas in iis etiam diebus, in quibus prohibetur fieri de Festo Duplici, argumento à fortiori sumpto, nempe infra Octauam Epiphaniæ, Paschatis, Pentecostes, in Feria quarta Cinerum, in Hebdomada maiori, in Vigiliis Natiuitatis Domini & Pentecostes; & ita decreuit sacra Rituum Congregatio die 28. Augusti 1627. Tamen pro re graui, de qua infra, poterunt cantari

Missæ Votiuæ, etiam in Festis non maioribus, cantatâ item alterâ de die.

Neque putes huic Rubricæ derogari in Pontificali Romano, in ordinatione Presbyterorum, quibus in fine præscribitur, vt post primam Missam celebrent alias tres, de Spiritu sancto, de B. Virgine, & pro Defunctis; id enim intelligitur, saluis Rubricis Missalis: alioquin absolum esset, celebratâ primâ Missâ in Natali Domini, in tribus Festis sequentibus recitare Missas Votiuas prædictas, & pro Defunctis, vt patet.

Dubitatum est, An exceptio Votiuarum in Dominicis intelligatur etiam, quando in die feriali fit Officium de Dominica anticipata post Epiphaniâ, seu Pentecosten, seu infra Octauam Natiuitatis Domini. Sed verò verba Rubricæ sonant ipsismet diem Dominicum, qui colitur à populo, non autem Officium de Dominica.

p *Cum Officio conueni. it.*] Rubrica loquitur de priuatis Missis; nam Conuentalis Missa debet semper concordare cum Officio, cap. *Cum creatura. de Celebrat. Miss.* vbi verbum *mandamus* obligat ad mortale, ex *Bonacin. de Leg. disp. 1. quest. 1. punc. 7. §. 4. n. 7. cum communi;* & in cap. *Quidam.* & in cap. *Et hoc. de Consecrat. Dist. 1. Lege Azor. lib. 10. cap. 32. quest. 7.* & nota, quòd neque omitti potest pro Missa Defunctorum, in d. cap. *Cum creatura.*

Ex quibus sacra Rituum Congregatio die 25. Iunij 1611. & die 28. Ianuarij 1612. decreuit, teneri Canonicos omnino ad cantandam Missam de die, vt lucrentur distributiones. & die 16. Ianuarij 1627. duo respondit. Alterum, quòd ob Missam Votiuam, seu pro Defunctis, non potest omitti Missa Conuentalis; quòd intellige, saluâ eadem hac Rubricâ de Votiuis assignatis singulis diebus in fine Missalis, cum Officio de Feria, & pro Defunctis, tit. *seq. num. 1. & 2.* Alterum est, quòd neque potest introduci consuetudo in contrarium ritum. Et quoad illud primum perstitit in eadem sententia die 12. Iulij 1628.

Conuentalis igitur Missa erit semper de die, vel in feriali Officio erit Votiuâ, vt supra, secundum ordinem dierum assignatum in fine Missalis; non autem Votiuâ ad libitum Cleri, seu laicorum. Priuatæ verò Missæ poterunt dici Votiuæ quæcumque in diebus non Duplicibus, neque Dominicis, non seruato dicto ordine dierum, arbitrio rationabili Celebrantis: non tamen conuenit, puta infra Octauam B. Virginis, dicere Votiuam de eadem; tum quia magè colitur B. Virgo cum Missa de Octaua; tum quia secunda Oratio esset de eadem B. Virgine, cuius recitatur Officium; tum quia fit satis obligationi pro Missa Votiuâ, si recitetur longior Missa Festiuâ.

De Missis Defunctorum. V.

I^o Prima die cuiusque mensis (extra Aduentum, Quadragesimam, & tempus Paschale) non impedita Officio Duplici vel Semiduplici, dicitur Missa principalis generaliter pro Defunctis Sacerdotibus, benefactoribus, & aliis. Si verò in ea fuerit Festum Simplex, vel Feria, quæ propriam habeat Missam, aut resumenda sit Missa Domini-